

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਏਐਸ ਬੈਂਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਕੈਲ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1981 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 11।

6 ਅਗਸਤ 1981 ਦੀ

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ XLV)- ਧਾਰਾ 53 ਅਤੇ 53-ਏ— ਉਮਰ ਕੈਦ—ਅਜਿਹੀ ਕੈਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ—ਭਾਵੇਂ ਸਖਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਾਧਾਰਨ—ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਪਰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ—ਅਜਿਹੀ ਦੋਸ਼ੀ - ਕੀ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 53, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 53-ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਉਮਰ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 53-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਡੇਮਾਨ ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇਗਾ। ਦੋ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੋਧ. 'ਵਿਆਪਕ ਸਜ਼ਾ, ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 53 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਖਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਤਰਕਹੀਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ

ਕਈ ਵਾਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ।

(ਪਾਰਾ 22, 26 ਅਤੇ 28)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮਾਫੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਰ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। (ਪਾਰਾ 32 ਅਤੇ 33)।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1981 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 6 ਅਗਸਤ, 1981 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ:-

- (1) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁੜ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (i) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
 - (ii) ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 433-ਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (ਹਾਇ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼;
- (iv) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੈ।

Kail Singh v. State of Punjab and another (S. S. Sandhwalia, C.J.)'

(v) ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਨ।

(vi) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਿੱਟ ਲਾਗਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

CrI. ਫ਼ਟਕਲ 1981 ਦਾ ਨੰ.

ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਖਾਸਤ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ (ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਠੌਰ ਅਤੇ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਪੰਡੀਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ), ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਟੀਐਨ ਭੱਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜ ਲਈ।

i ਆਈ

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਐੱਚ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ , ਸੀ.ਜੇ

1.) ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ - ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਹੈ। ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 25 ਮਈ, 1972 ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੁਲੰਦੁਰ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 31 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਭਾ ਦੀ ਓਪਨ-ਏਅਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 432 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਕੈਦ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਸਜ਼ਾ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਹੈ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਕੈਦ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ' ਨੂੰ "ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ" ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ (ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਸਮੇਤ) ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮੁਆਫੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

4. ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਬੈਂਸ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ

ਹਨ: - ;

>

- (1) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ?
- (2) ਕੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਥੱਕਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਫੀ ਸਮੇਤ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

5. ਹੁਣ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 39 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਚੌਦਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ) ਫਾਈਨਲ ਦੀਆਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਕੁਝ ਤਰਕਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

6. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ ਲੇਖਕ ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 1830 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 1860 ਤੱਕ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ ਕਿ

ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ^ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

“ਜੇ ਦਰਦ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬੁਰਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਅਸਲ ਦਰਦ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੈਦ ਅਸਲ ਧੀਰਜ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਦਰਦਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਡਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨਾਲ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਲਾ ਪਾਣੀ ਕਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਲਾਵਤਨੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ। ਇਹ ਭਾਵਨਾ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਰਹੱਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਛੋੜਾ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਤੱਤ ਬਾਰੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਡਰ ਨਾਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ. , ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਿਸਮਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਇਸ ਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾਯਾਫਤਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜਾਂ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜਲਾਵਤਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

Kail Singh v. State of Punjab and another (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

"ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ: -

ਪਹਿਲਾਂ, - ਸੱਤ;

ਦੂਜਾ, - ਆਵਾਜਾਈ;

ਤੀਜਾ, - ਦੰਡ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ;

ਚੌਥਾ, - ਕੈਦ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਵਰਣਨਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

(1) ਸਖਤ, ਯਾਨੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ;

(2) ਆਸਾਨ ;

ਪੰਜਵਾਂ, - ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ।

ਛੇਵਾਂ, - ਠੀਕ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਧੁੰਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਨੂੰ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1870 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

7. *Curi Curiouslyenough*, *r* ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੀਵਨ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1860 ਵਿੱਚ ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਆਵਾਜਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਇਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੰਡ ਨਿਬੇੜੇ ਤੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਅੰਡੇਮਾਨ ਟਾਪੂ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ "ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੱਤਰ 1956 ਤੱਕ ਪੈਨੋਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਅਤੇ ਜੇਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹੀ ਰਿਹਾ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਜਨਰਜ਼ ਐਕਟ, 1900 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 368(2) ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਕੈਦੀ ਐਕਟ, 1900 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ 32 ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਸਥਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭੇਜਿਆ।

ਆਰ

8. ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, - ਅਡਿਮਾਨ ਟਾਪੂਆਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਟਾਪੂ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਅਜਿਹੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੁਕਮ ਸਨ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਸਨ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1955, ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟੀ ਗਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਐਸ. 53. ਸਜ਼ਾਵਾਂ .—ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹਨ:

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ - ਮੌਤ;

ਦੂਜਾ - ਉਮਰ ਕੈਦ;

ਤੀਜਾ — * * * * *;

ਚੌਥਾ - ਕੈਦ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੋ ਵਰਣਨ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

(l) ਸਖਤ, ਯਾਨੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ;

(m) ਆਸਾਨ;

ਪੰਜਵਾਂ - ਵਧੀਆ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਆਵਾਜਾਈ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ' - ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਕਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮੀ ਪਾਠਕ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਐਸ. 53-ਏ (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ' ਦਾ

Kail Singh v. State of Punjab and another (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

- (2) ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਆਦ.
- (3) ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ (ਜਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (4) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 'ਆਵਾਜਾਈ' ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ-
 - (a) ਜੇਕਰ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ;
 - (b) ਜੇਕਰ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। :-

“ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ।”

10. ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਬੈਕ-ਡ੍ਰੌਪ 01 ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਮਲਿਕ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੋਹਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਧੂ-ਮੱਖੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਐਮ.ਐਮ.ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ the ਕੋਡ ਦੇ ana bection 'taZ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ the ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) - ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਹੈ. ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਊਟ-ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਸੰਕੋਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਵਾਬ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਿਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਡਸੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਰਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਜੁਪਰਾ) ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ

ਨਾਲ ਘੋਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 10 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ, 1943 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਸੀ। ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ (32) 1945 ਪੀਸੀ 64., (2) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 6.

13. ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਵਜ਼ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 53 ਅਤੇ 58 ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 39, 21 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

... ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਇਸਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ. ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਣ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਰੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਆਮ ਸਥਾਨਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਉਸੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਅਡਿਮਾਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੋਨਰੇ, ਜੋ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ

14. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਿਕ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਵਜ਼ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਦਾ ਤਰਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 58 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਖਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ

Kail Singh v. State of Punjab and another (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਸਾਰਾ ਤਰਕ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਬਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

15. ਮੈਂ Ieamrentirelybunable.gto ਹਾਂ!Eagree.IS ItgisIsignificanteto1 ਯਾਦ ਹੈ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ 1930 ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਡੇਮਾਨ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ 1930 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1944 ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟੀ। ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਥਾਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੰਡ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 58 ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ: -

"* * * ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਆਵਾਜ਼ਾਈ 1854 ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1860 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲਈ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ 1955 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

16. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਬਾਕੀ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ% ਕੇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਅਨੁਪਾਤ ਜੋ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1955 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਗਣਿਤਕ ਸਮਾਨ 'ਇਕੱਲੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ' ਸੀ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਉਮਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਓਮੈਟਰੀਕਲ ਸਿਟੋ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ 'ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਿਲੋਜੀਜ਼ਮ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ' 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ' ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।
- (ii) 1955 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26 ਨੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ' ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।
- (iii) ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਹੁਣ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ' ਦੇ ਅਸਲ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

18. ਤਰਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਹੂਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ ਉਸ ਨੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1958 ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਐਕਟ 26 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 1948 ਵਿੱਚ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।

ਕਾਲੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.) _____।..»

ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਅਤੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 53-ਏ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ: -

“ਇਸ ਦਲੀਲ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਕੱਟੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 1955 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤਮ ਅੰਤਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪਾਸਿੰਗ ਗਲੋਸ ਖਾਸ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵੱਡੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸਹੀ ਆਯਾਤ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ■ 1955 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ

ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ 1955 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੀ ਤਾਂ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ? 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਲਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਸਥਿਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1955 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਰਾਬਰ! ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂਰਵ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ।

19. ਇਸ ਲਈ *So far as the precedent is concerned, the matter!*
Does ਸਿਰਫ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ

ਅਹਿਮਦੁੱਲਾ (3) ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ: -

"ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ * ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜੋ

• ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ-"ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਕੇ.ਐਮ. ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ *ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* (4) ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

20. ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਮਾਥਾਰੂਮਲ ਸਰਸਵਤੀ* ਬਨਾਮ *ਕੋਰਲਾ ਰਾਜ* (5) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸਖ਼ਤ-। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 16 ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖੁਦ ਕੋਰਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਰਲ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

21. ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, *ਉਰਲੀਕੀਆ ਮਦੀਨਾ* ਬਨਾਮ.

(3) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 998

- (4) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 605
- (5) ਏਆਈਆਰ 1957 ਕੋਰਲਾ 102.

ਕਾਲੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਰਾਜ, (5-ਏ). ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਮਥਮਲ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਰਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਦੇ ਵੀ 'ਉਮਰ ਲਈ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 60, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੈਦ।"

ਉਰਲੀਕੀਆ ਮਦਨਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਗੌਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਰਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਖਿਪ ਵਿੱਚ ਘੋਖਣਾ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ।

24. ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਸ਼ੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਮੁੱਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਸੀ; ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 39 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 56 ਪਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"56. ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਚਾਲੀ-ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ

5-ਏ.ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਉਡੀਸਾ 149.

ਕੋਡ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 3.38 ਤੋਂ 3.48 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 55 ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 1971 ਦੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿੱਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟੋਰੇਜ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ।

25. ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਧਾਂ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ 39 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ 44-ਸੈਕਿੰਡ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਨ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੁਲਾਈ, 1968 ਵਿੱਚ 39 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੇਝ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ .

26. 1955 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 53-ਏ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

Kail Singh v. State of Punjab and another (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਉਸੇ ਮਿਆਦ.

ਤਰਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਉਮਰ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 53-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੇ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਮਾਨ ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇਗੀ। ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ.

27. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ 1955 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲਾਇ ਏ ਕੇਸ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੀ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਕੈਦ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 58 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੈ।

^,

..

28. ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਪਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਟੋਟੋਲੇਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹਨ।

ਸਰਹੱਦ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਤਰਕਹੀਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਕਾਰਨ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29. ਮਿਸਟਰ ਮਲਿਕ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ। ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ

ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਵਿਧੀਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਆਦਿ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ, 'ਘੋੜੇ ਅੱਗੇ ਗੱਡੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ' ਕਹਾਵਤ ਹੋਵੇਗੀ। - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੈਦੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜੇਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧੇਰੇ ਕੈਦੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਕੋਡ ਖੁਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਜਿਸ ਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿਚਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

30. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਿਕ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਮੂਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਪਾ ਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, 1955 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। 1955 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26 ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਲੇ ਸਿੰਘ **ਬਨਾਮ** ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਥਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਠਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਧਾਰਾ 53-ਏ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 1955 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26 ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਕੋਡ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1955 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਡੀ - ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਇਸ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, ਭਾਰਤੀ ਸਹੁ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ 1' ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ 1 ਦੇ 1 ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸੋਧ ਬਿੱਲ 1 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ 3 ਨੋਟਸ'9। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਦੇ ਸੀਮਿਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

“ਕਲਾਜ਼ 2: ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੈਦ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ

ਸਵਾਲ ਮੂਲ ਧਾਰਾਵਾਂ 113, 114 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ, 'ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। *ਇਸ ਲਈ, e mere e substi 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਲਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।* ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਕੈਦ ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਟੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ 'ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ। *ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ', ਇਸ ਨੂੰ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।*

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਲਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਬਦਲਵੇਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ *ਕਿਸੇਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ' ਲਈ 'ਉਮਰ ਕੈਦ' ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਖੇਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

31. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ Iu ਪੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਤੇ *ਕਿਸੇਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* ਅਤੇ *ਗੋਪਾਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਹੁਣ ਸੰਦਰਭ ਆਦੇਸ਼ (ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ

ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

33. ਗੋਪਾਲ ਗੰਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਵਧੀ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"* * *. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜੋ "ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ' ਲਈ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗਲਪ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਕੈਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ—■

"* * *. ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਇੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਮਾਫੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪਕੜਦੇ ਹਾਂ

ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੰ. 2nmustbberrenderedi int therinegative andi itnmustbb ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। .

33. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

34. ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜੇ.—ਸੋਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀਜੇ, ਐਸਐਸ ਕਾਮਗ ਅਤੇ ਜੀਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਗਿਰਧਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1980 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ 466 ਵਿੱਚ 1981 ਦਾ ਕ੍ਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 36 -C-II

/

8 ਜਨਵਰੀ 1982

ਪੰਜਾਬ ਮੰਗ ਅਤੇ 'ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ II)—ਸੈਕਸ਼ਨ 11
—ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ 7 ਆਫ 1870 —ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਸਕੀਮ 1, ਆਰਟੀਕਲ 1 —ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ
ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ—ਉੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੋ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ